

UKÁZKA:

V lednu roku 1990, když většina našich sousedů a kolegů z práce vzala útokem archivy Státní bezpečnosti, shromáždila se moje rodina u starých kamen v bytě mých prarodičů a páčila veškeré složky, které si na její členy v uplynulých letech založilo Ministerstvo vnitra. Můj děda, který byl vysoko postaveným funkcionářem, velmi dobře tušil, že se blíží konec, duchapřítomně se vydal zavčas do archivu, našel v jeho regálech všechno, co se týkalo naší rodiny a odnesl si to s sebou, do bezpečí. Jako všichni členové naší rodiny plnil i on úkoly, jimiž byl pověřen, navýsost svědomitě.

Uprostřed bouře překotných událostí – obličejů do červena rozpálené horkem, strachem a ulehčením – stáli mí příbuzní v nábožném ustrnutí a s uctivým odstupem od plamenů v půlkruhu kolem kamen a házeli do nich jeden pořadač za druhým, všechny naplněné dokumenty až k prasknutí. Hořící kousky papírů poletovaly místností a já je pozoroval. Všichni mlčeli a plaše se po sobě dívali, to vše, i tento ohňostroj, uspořádaný jen pro nás, se mi zdálo být něčím neobvykle slavnostním, nerozuměl jsem ale samozřejmě tomu, proč se koná, ani pocitům dospělých, které se zračily na jejich tvářích. Ještě dlouho potom jsem všem tvrdil, že si na tuto událost pamatuji, ale všichni se mi vždy jen smáli, když jsem o tom vyprávěl, bylo mi tenkrát totiž šest let, inkriminovaného dne jsem ležel v posteli ve svém pokoji, na opačném konci tohoto města, v radostném očekávání, že už brzy si budu moci uvázat pionýrský šátek.

Členové mojí rodiny patřili k těm, kdo u jídelního stolu hovoří o správném držení těla a o tom, jak se drží lžice, a já si vůbec nedovedl představit, že by někdo z nich měl co schovávat. Jejich nejrůznějšími přáními bylo zařídit si to na tomto světě co nejpoohodlněji, jejich radikalita se projevovala nanejvýš tak, že tuto svou touhu prosazovali i navzdory nepříznivým okolnostem. NDR jim v tom šla na ruku. Věřili vesměs všemu, co jim stát vykládal sám o sobě a tím taky, co jim tvrdil o nich samotných. Jakmile si člověk jednou svoji vlastní nsvobodu osvojí, nelze ji už od svobody rozlišit. Když se z nsvobody stane životní princip a splyne s naší podstatou, když se člověku přesto podaří vést navenek normální život, začne nsvobodu nutně milovat, protože ji začne považovat za podmínku normality. A v momentě, kdy člověk dosáhne tohoto bodu přizpůsobení, pak nejen svoji nsvobodu akceptuje, ale také ji nevyhnutelně prosazuje.

Dokonce i oběti, které členové mé rodiny přinášeli, měly na jejich duše povznášející a edukativní účinek. Pokaždé, když se museli něčeho zříct, utvrzovali se ve svém přesvědčení, že na Západě sice každý může mít vše, čeho se mu zachce, byli si ale jisti, že to člověka vnitřně ničí, když může jakoukoliv potřebu bezprostředně a povrchním způsobem kdykoliv uspokojit. Přesto bylo zřejmé, že žili v pocitu viny, jenom mi tenkrát nebylo vůbec jasné, v čem by ta vina měla spočívat.

V této atmosféře jsem strávil první roky svého života.